

COSINZEANA

PROPRIETAR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

REDACTOR: Dr. NICOLAE DAMIAN

Anul V. — Nr. 4.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dolari. — Germania 15 M.

Orăștie, 31 Ianuarie n. 1915.

MORȚII NOȘTRI

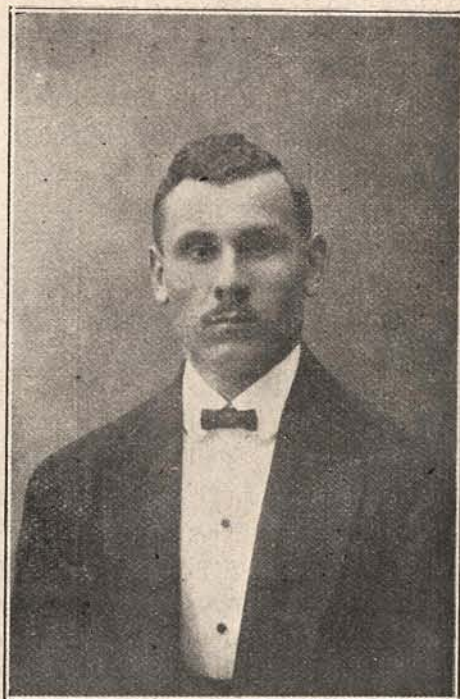

† Ioan Ciuleiu,

jude cercual în Batonya, (de loc din comuna Fântâna, com. Târnavă mare), sublocotenent în rezervă, avansat cu 1 Nov. 1914 de locotenent, lovit în pânțece de mai multe gloanțe, la reluarea Belgradului de către Sârbi, a murit pe urma rănilor grele, după 6 zile de suferințe, în spitalul din Ujvidék.

† Nicolae Muntean,

notar diplomat, din Henig (comit. Albei inferioare), voluntar în regim. de infanterie 64 din Orăștie, a căzut în luptele grele cu Sârbi la 3 Decembrie 1914, fiind lovit în piept de un glonț dușman.

Spitalul românesc „Sf. George“ din Blaj.

Poporul românesc din această țară, precum și din alte ținuturi ale monarhiei austro-ungare, nu numai că dă prețiosul tribut de sânge cald pe câmpiile de luptă din toate părțile, ci arată totodată și strălucite dovezi de caritate umană și creștinească. Aceste admirabile fapte de caritate, cari au început să se manifesteze încă dela pornirea ostilităților, au culminat cu deosebire din privilegiul sfintelor sărbători ale Crăciunului. Sunt mișcătoare și duios rapoartele pe cari le publică ziarul nostru, despre dragostea și gingășia cu care publicul românesc a știut să însenineze pe eroii atâtor lupte crâncene și să aline durerile cumplitelor răni, ce au primit soldații noștri în luptă vitejască. Prefutindenii în centrele noastre, unde au fost răniți, societatea românească a fost la culmea chemării sale. Femeia română a dovedit de nou că are o inimă providențială, un suflet cald și înțelegător. Onoare ei, și onoare neamului, care se poate mândri cu astfel de femei!

Între centrele românești, Blajul, orașelul de muncă culturală făcătoare, a fost și este, și în această privință, între cele dintâi. Mai mult chiar. Blajul se poate mândri, cu dreptate, că are primul spital românesc cu caracter de permanență dela noi. *Spitalul Sf. George*, deschis în luna Maiu 1914, pus acum la dispoziția crucii roșii, a fost întemeiat cu scopul să avem și noi un spital permanent, cum au Sașii atâtea și alte neamuri din țară. Întemeietorul, proprietarul și directorul spitalului e dl *Dr. Vasile Hâncu*, medicul arhidiecezan și al institutelor din Blaj. Ideia dlui Dr. Hâncu, de a întemeia la Blaj un spital, a fost minunată. Acest lucru, nouă ne lipsește cu adevărat. De aceea, însufleșirea și silințele d-sale trebuiesc apreciate după cuviință. Făcând studii de medicină, farmacologie și chirurgie în străinătate, în Paris, unde a fost șeful unui sanator, la Berlin,

Bonn, Londra, d-sa, numit medic arhidiecezan la Blaj, a văzut numai decât, că acolo, unde sunt atâtea institute și este un jur românesc atât de înfins, trebuința unui spital este imperioasă. Sosit la Blaj, a surlat numai decât ideia și a căutat mijloace să o întrupeze. A cumpărat teren, a adaptat pavilioane și în Maiu 1914, spitalul eră deschis. De prezent spitalul are două pavilioane mai mari, cu 16 camere, și un altul, în grădină, pentru boli contagioase. Total 60—70 de paturi. De prin August a fost oferit spitalul pentru răniți, servind acestui scop în tot timpul războiului. Firește, tot sub direcțiunea dlui Dr. Hâncu.

Având omul cale în partea Blajului numită „Republică“, peste calea ferată, îi bate la ochi numai decât un edificiu curat, cu fanionul crucii roșii. E „Sf. George“. Din clipa când a sosit la spital cel dintâi transport de răniți, dl Dr. Vasile Hâncu și-a găsit în „*Reuniunea femeilor române din Blaj*“ un colaborator dintre cei mai idealști și mai neobosiți. Jerfele pe cari le-au oferit damele române din Blaj, în interesul răniților, întrece ori ce închipuire. S'au grupat numai decât în serii

săptămânale, provăzând toate serviciile spitalului. Pare de necrezut, dar e adevărul absolut. La culină, la curățit, în cancelarie, prefutindenii sunt doamnele și domnișoarele din Blaj. În cea dintâi lună, chiar hrana răniților a fost oferită, pe rând, de doamnele din Blaj. Un prânz, o cină, luă asupra sa să dea, în câte-o zi pe săptămână, fiecare damă, *din al său!* Ajutoare însemnate în victualii a dat și dă *Curtea metropolitană*. Preoțimea din jur ajută foarte mult spitalului prin colectele sale. E înălțător să vezi cum vin la spital, mai ales Joia, fice de preoți de pe sate, domnișoare drăgălașe, încărcate de colecte, ouă, lăptârși, albituri, etc.!

Am fost și eu la spital. Printre cei șaptezeci de răniți, am văzut prefutindenii domnișoarele Blajului, zimbitoare și senine surori de caritate, în frunte cu o damă, soție de profesor, sau alt intelectual din Blaj. Curățenie și rânduială. Răniții admirabil îngrijiți. Flăcăi de ai noștri din jurul Blajului și de mai departe. E o plăcere să vezi familiaritatea ce domnește în spital. Doctorul-director Hâncu, ca un părinte, în mijlocul distinsului său personal caritativ și a soldaților mulțumiți de toate.

Dintre damele din Blaj au obo-

Caritatea românească. — Spitalul „Sf. George“ din Blaj. Doctorul Hâncu, directorul spitalului, și distinsul său personal caritativ, domnișoarele din Blaj, în mijlocul răniților.

Spitalul „Sf. George“, din Blaj. Doctorul Hâncu în mijlocul unui grup de răniți

sit mai mult în serviciul caritativ față de răniți și spital, cu deosebire *doamnele*: Dr. Pop n. Maniu, prezidenta „Reuniunii“, Livia Domșa, Virginia Precup, Camila Dr. Pop, Maior, Caliani, Trifan. Apoi *dșoarele*: Valy, Miluș și Genica Pop, dș. Victoria Avramescu, în permanență la spital, dș. Miși Pop, dș. Cheji Moldovan, dș. Maior, dș. Aurelia Moldovan, dș. Nagy, dș. Vict. Vezean. Precum și toate doamnele și domnișoarele din Blaj și jur, al căror nume îmi scapă.

La Crăciun li-s'a oferit răniților o sară minunată, cu pom de crăciun și daruri. Dl profesor *Alex. Ciura* a ținut o duioasă cuvântare ocazională, care a mișcat până la lacrimi. Răniții inșiși, cari au fost mai bine, au format un cor, debutând cu mai multe colinzi. În sărbători și la anul nou soldații au primit vin și mâncări alese, gătite de dame, cari conduc în permanență menajul. Organele administrative din Blaj arată spitalului multă bunăvoință.

Vizitând acest spital ai un sentiment de adâncă mulțumire creștinească, văzând căldura bună și duioșia părintească care stăpânește întrânsul. Simți că cei 70 de răniți sunt îngrijiți cu dragostea pe care

o merită niște eroi, grație silințelor doctorului Hâncu, a damelor și publicului blăjean.

A. Melin.

Hangarele dirijeabilelor germane.

Experiențele nenumărate făcute în Germania în marile manevre, dovediseră că dirijabilele (baloanele) și aeroplanelle erau sortite să joace cel mai mare rol într'un eventual războiu.

Războiul nu a întârziat să vie,

iar constatarea făcută în ce privește rolul flotei aeriene, s'a adevărit.

În marile lupte ce s'au dat până acum, unitățile aeriene au adus servicii considerabile în recunoașteri și cercetări.

Și Germania pătrunsă de necesitatea flotei aeriene și-a organizat un bun serviciu de dirijabile, cu atribuțiuni speciale și în localități anumite.

De sigur că norma ce a servit la fixarea reședințelor serviciilor de dirijabile, a fost dictată de împrejurări strategice și după un anumit plan de concentrare al statului major german.

O revistă franceză care se ocupă de numărul și distribuția hangarelor pentru dirijabile, dă în această chestiune următoarele cifre:

La 1 Aprilie 1914 Germania avea 47 de hangare pentru dirijabile. Dar socotindu-se că numărul este restrâns, se puseseră încă 8 în construcție, care de bună seamă că sunt terminate.

Din aceste 47 de hangare, aparțineau armatei germane 13, marinei 2 iar statului 3, deci în total 18 depinzând de guvern, restul aparțineau diferiților particulari, pentru experiențe.

Împărțirea lor pe sectoare eră următoarea: 6 hangare militare erau presărate pe următoarele puncte în apropiere de frontiera franceză:

Spitalul „Sf. George“ din Blaj. Doctorul Vasile Hâncu și domnișoarele din Blaj, în serviciul crucii roșii.

Spitalul „Sf. George“ din Blaj. Domnișoarele din societatea aleasă a Blajului, îngrijesc un soldat rănit.

Strasburg, Metz, Rickendorf (Colonia); iar spre Rusia la Königsberg și Thorn. Al șaselea se găsea la Liegnitz, în apropiere de granița austriacă. Alte 3 hangare militare se găseau la Tegel (Berlin). Apoi se mai găseau 4 hangare transportabile, cu o lărgime de 80 metri și erau astfel construite că pot fi montate de 150 oameni în 24 ore.

Celelalte două hangare ale marinei se găsesc situate la îmbucătura fluviului Elba, la Cuxhaven și au: unul 40 metri lungime, iar cel de al doilea 180 metri, ambele fiind turnante.

Cele 3 hangare ale statului sunt situate la: Dresda, Dusseldorf și Gotha.

Hangarul din Dresda este al doilea din toată Germania în ceea ce privește mărimea, având 193 m. lungime, 58 m. lărgime și 30 m. înălțime.

Vin apoi hangarele aparținând particularilor. Dintre ele cel mai mare este acela din Leipzig cu 195 metri lungime, 60 metri lățime și 25 metri înălțime.

□ □ □

Răvaș în tabără.

Tu-ai știut întotdeauna
Cât mi-ai fost de scump și drag,
Însă cât crescî iubirea
De când ai plecat sub steag...

Azi, când casa mi-e pustie
Și când lucrul stă pe loc,
De când mi-a bătut în poartă
Ceasul fără de noroc...

...Zilele pustii și grele
Le petrec gândind la tine,
Dar copiii 'ntreabă 'ntr'una:
„Unde-i tata și când vine?“
Tac, căci nu le știu răspunde
Și-apoi ies plângând afară,
Dau la vite, dreg prin curte,
Fac ce pot — și-apoi de sară
Întru 'n casă... Focu 'n vatră
Dacă cumva așipește,
Pun găteje multe-multe
Și când el de nou vorbește,
Mă 'ngrijesc de rândul cinii.

Torc și-mi chem copiii-aproape,
Îi sărut, le spun povestea
„Cea cu umede pleoape.“
Tu o știi? — O, nu, e basmul
Cel mai nou ce ni l-a spus
Glasul vremilor de astăzi,
Ce ni-e domn de când te-ai dus...
Dar de nou întreabă Sandu:
„Unde-i tata și când vine?“
— Tata, dragă-i dus să lupte
Cu puterile străine,
Cari ar vrea să ne răpească
Țara, casa și moșia...

.....

Tac copiii, doarme fusul,
Iar în inimile lor
Să aprinde focul sacru:
Sângele străbunilor...

Când se culcă 'n toată sara
Sub icoană ei se 'nchină,
De pe dealuri troienite
Tata mult dorit să vină,
Căci destul a fost furtună,
Jale 'n sufletele noastre.
— Vezi, bobocii cei mai mândri
Cum i-a scuturat din glastre?!

Nu mai pot, mi-s umezi ochii,
Căci m'apasă multe, multe...
— Ruga noastră înfocată,
Dumnezeu să ne-o asculte!...

Livia Rebreanu.

□ □ □

Spitalul „Sf. George“ din Blaj. Doctorul Hâncu, ajutat de domnișoarele din Blaj, schimbă legăturile unui rănit.

Spitalul „Sf. George“ din Blaj. Doctorul Hâncu și damele din Blaj primesc pe-un soldat grav rănit.

The man in the street.

Se discută, de un răstimp, prin ziare, dacă este bine ca localurile de noapte să se închidă mai de vreme și dacă autoritățile au dreptul să pue diferite îngrădiri, celor ce își petrec viața prin cafenele și berării. Chestiunea dacă o tavernă urmează să se închidă cu o oră mai nainte ca de obicei a făcut obiectul discuțiilor atâtor oameni serioși. Și s'au găsit unii cari să spună lămurit, că localurile de petrecere trebuiesc lăsate deschise până la ziuă! De ce? Pentru o miie de motive, care se reduce la unul singur: sunt indivizi cari au slăbiciunea să-și făcă de cap până văd albind ziua.

Alții s'au întreat de ce se pun taxe pe consumațiile din berării și nu și pentru târguelile care se iau acasă. Înțelegi: tot mânia celor cari trândăvesc prin asemenea localuri și cărora acasă la dâșii nu le este nici foame, nici sete, căci acolo n'ar putea bea singuri! În Anglia, — după cum cetim în cartea dlui I. Botez despre civilizația acelei țări, — dela orele 1 din noapte nici un local public nu mai este deschis. Ceva mai mult, după această oră, se dă drumul conductelor de apă ca să spele strada — și cărările sunt aproape inundate. Ce bine ar fi să

se facă și la noi acelaș lucru! Mulți din cei ce țin să aibă ghetete curate și frumoase ar fi siliți să se întoarcă mai de vreme acasă. Ba, prin unele cartiere, apa ar înneacă pe întârziati, chiar pe cei obicinuiți... să înoate, iar alcoolcilor le-ar face rău și s'ar hotări să se culce mai de vreme, ca să n-o mai vadă.

Formula caracteristică a vieții publice în Anglia este „The man in the street“, adecă bărbatul în stradă, la muncă, nu în căfenele. La noi, din nenorocire, sunt tipuri cari n'au

altă profesiune decât aceea de a putrezi prin localuri și aceștia protestează când li se răpește o oră de trândăvire sau când sunt obligați să plătească 20 de bani pentru „Familia Luptătorilor“, dupăce au chefuit o noapte întregă. Cu toate acestea închiderea localurilor de vreme a dat foarte bune rezultate și la noi și măsura a fost aprobată de toți oamenii cinstiți. Celor cari cer cât mai multe favoruri pentru stâlpii cafenelelor să le amintim formula engleză:

The man in the street.

Pentru că a venit timpul ca formula să se potrivească și la noi.

□ □ □

Un animal curios.

Mulți cred, că în preajma cercului polar nordic, e cea mai mare pustietate, că nu există nici plante, nici animale, că nimic nu turbură pacea acelor locuri înghețate.

Dar nu e așa; în scurta vară a acelor locuri, lumina și culorile sunt în splendoarea lor, plante nenumărate, de asemenea și animale, ba încă unele foarte curioase, cum e de pildă *lemingul*, pe care un explorator al Scandinaviei de nord, dl prof. Dr. Adolf Koch din Heidelberg, l-a studiat cu deamănuntul.

Vedere din spitalul „Sf. Gheorghe“, din Blaj. Doctorul Vasile Hâncu, directorul spitalului pansând răniți.

Lagărul de concentrațiune al prizonierilor germani, internați în insula Man, în nordul Angliei.

Ceea ce este curios, e că acest animal vine uneori în număr mare, de mii și zeci de mii și nu se știe nici de unde vin, nici unde dispar.

D. Koch a văzut lemingi pentru prima oară în vara anului 1907, în Laponia suedeză și anume, întâi la Abiskojak, la 68 grade latitudine nordică. Nu erau în număr prea mare, dar în altă localitate i-a găsit nenumărați și anume spre Jokmok, pe unde curg doi afluenți ai fluviului Lulealf, din cascadă în cascadă, ce iace dă o idee de frumusețea acelor locuri.

Acolo a văzut lemingi în număr colosal de mare, din fiecare tufiș, lângă fiecare pom, vedeă acele animale mici, vioae, drăguțe, care săreau, se jucau, se luau la întrecere, ca niște copii zburdalnici.

Brehm spune că lemingul se teme de apă, dar dl Koch i-a văzut sărind în apă și înotând, apoi întorcându-se iar pe mal.

Nu numai că nu le e frică de apă, dar încearcă o adevărată plăcere.

În 1908 înnsă dl Koch nu a mai văzut un singur leming din sutele de mii, din milioanele din anul trecut. Într'un singur loc a găsit doar câteva cadavre de lemingi în nisipul fluviului. A întrebat pe laponi, pe vânători, pescari, țărani, funcționari; nimeni nu văzuse în acel an un singur leming.

Încă din veacul al 16-lea s'a observat această *emigrare* ciudată; Linné s'a ocupat și el cu acest fapt, în urmă Brehm și alții, căci e curios,

ca din milioanele de lemingi dintr'un an, să nu mai rămână în aceleași locuri nici unul până în anul viitor, neștiind nici ce s'au făcut.

Când vin, vin ca lăcustele, izolați niciodată, sau nu vin de loc. Și nu au un drum drept, vin din toate părțile, de ici și colo, vin în masse enorme de te sperii. Nu poți să prezici, dacă într'un an vor veni lemingi, sau nu.

Sunt animale blajine; se joacă, se amenință, și-arată colții, dar nu se bat, nu se mușcă, nu se omoară.

RÂNDURI MĂRUNTE

— Acesta e cel din urmă număr care se mai trimite celor ce nu și-au înnoit abonamentul pe anul 1915.

— Rugăm pe restanțieri să-și achite datoria și fără provocări speciale.

Cum sunt tratați prizonierii în Austro-Ungaria. „Neue Freue Presse“ a publicat raportul ambasadorului *Spaniei*, despre condițiile taberilor de prizonieri de războiu, vizitate de el în Austria și în Ungaria. Ambasadorul a constatat că situația taberelor a fost bine aleasă, în apropiere de orașe mari, în niște localități sănătoase și în localuri bine aerisite și încălzite, prevăzute cu lumină electrică. Ofițerii sunt repartizați în niște casteluri și îngrijiți într'un mod convenabil; ei au la dispoziție toate instituțiile sanitare, ca băi, etc.

Ambasadorul s'a arătat mulțumit mai ales de modul cum sunt

tratați răniții și cum sunt hrăniți. Ofițerii și soldații au deplină libertate de a întreține corespondență; toți prizonierii se arată mulțumiți și nici o reclamație nu s'a făcut ambasadorului, care cu ajutorul unui interpret, a putut convorbi cu prizonierii ruși.

Ambasadorul a părăsit taberele de prizonieri cu impresia că Austro-Ungaria îndeplinește într'un mod generos toate stipulațiunile convențiunei din Haga 1907 și că face tot ce îi stă în putință spre a îndulci soarta ofițerilor și a soldaților prizonieri.

*

D-rul Calmette prinsoner.

D-rul Albert Calmette, directorul institutului Pasteur din Paris, îndată ce a început războiul și-a luat postul său de medic inspector al trupelor coloniale.

De câțva timp însă dispăruse și abia acum s'a aflat, că marele învățat francez a fost făcut prizonier de Germani și că în prezent se află la Münster, în Germania.

*

Progresele medicinei. — Autoritățile medicale din armata franceză au hotărât să trimeată la spitalul rusesc din Bordeaux pe toți răniții, ale căror oase au fost zdrobite în urma rănilor primite, de oarece d-rul Woronoff, a descoperit un procedeu admirabil pentru a înlocui oasele și anume prin oase luate de la oameni morți de curând, sau de la maimuțe.

Prima operație, făcută asupra unui soldat francez, a reușit admirabil.

*

Cei șapte cocoșați. — Acum câteva săptămâni a murit la Lierre (Belgia) un notabil care avea reputația, de altfel neexagerată, de a fi omul cel mai cocoșat din partea locului.

În garderoba lui moștenitorii găsiră șapte costume complete; dar nu știau ce să facă cu ele, din pricina croiei lor deosebite.

Dar niște soldați din armata de ocupațiune, mai puțin dificili se folosiră de acest prilej unic de a se travesti pentru a dezertă. Ei lăpădară uniformele lor, își umflară spinarea, apoi îmbrăcară hainele răposatului și astfel erau schimbați în șapte cocoșați autentici și apoi și-au văzut liniștiți de drum.

□ □ □

DOAMNA MUNȚILOR

PIESĂ TEATRALĂ ÎN 4 ACTE, ÎN VERSURI, DE I. U. SORICU

ACTUL I.

SCENA IV.

Femeia, Dragoș, Imbroane.

FEMEIA :

Dumnezeu te alduiască !..

DRAGOȘ, o ridică :

Scoală, nu mai plânge, mamă !..

FEMEIA :

N'ai luat nimic din daruri, uite, ia astă năframă,
Peste care 'n nopți de trudă a plâns ochiul meu bătrân,
Să-ți aduci aminte, Doamne, peste noi c'ai fost stăpân,
Să-ți aduci aminte, Doamne, de sârmanii roboțași,
Nici de-acuma înainte la nevoie să nu-i lași.

Că sunt multe zile grele și nevoi pe capul lor,

Și le trebuie 'ncă multă vreme un apărător.

Să-ți aduci aminte, Doamne, credincioși că te-am slujit,
Că, de-ai fost milos cu dânșii, ei din suflet te-au iubit !..

In timp ce ea vorbește, Imbroane închină singur, ciudindu-se 'n glumă.

IMBROANE :

Doar vinarsul din ploscuță ; arată spre mulțime.

azi au holde, lanuri ei.

Eu cu ce m'aleg ? Râzând.

Cu plosca și c'o sculă de bordei !..

Bea, se uită împrejur, vede pe ceilalți plecând veseli,
se 'ndreaptă cu ochii spre Dragoș.

IMBROANE :

Eu bordeiul doar și plosca, o bea să trăiești Măria Ta !..

Mângâind plosca, o blastămă :

Blăstămată fii să nu seci câte zile oi aveà !

Pleacă râzând.

Cine vrea ca să nu moară

Poarte plosca subsuoară,

Cine vrea ca să trăiască

Ploscuța să și-o 'ngrijească...

Fuge și bea la popasuri.

DRAGOȘ, ia năframa dela bătrână și-i sărută mâna :

Mulțumesc, măicuță dragă !..

Vede pe Imbroane fugind cu popasuri în care bea. Zâmbește și arată cu mâna spre el :

Uite-l, nu-și mai află locul...

FEMEIA :

Suflet bun, dar slab de gură, i s'apropie sorocul !..

Dragoș împătură năframa, o pune în buzunar și-i dă bătrânei un galben.

DRAGOȘ :

Uite, pentru ziua asta... M'a mișcat cuvântu-ți bun,
Și să știi că totdeauna pentru voi am să mă pun.

Acum du-te bucurată.

FEMEIA, plecând :

Să te țină Dumnezeu !..

DRAGOȘ :

Dela Solomon, ce veste ?

FEMEIA, întorcându-se spre el :

E la școală, la Țipău!..

Se depărtează.

SCENA V.

Dragoș, Pinteia.

Pinteia, cu ochii spre sat, privește spre țărani, dintre cari unii n'au ieșit încă din parc, ci mai stau bucurându-se de vestea cea bună.

PINTEA :

Cum se bucură, săracii!..

DRAGOȘ :

Pentru ei acestea-s Paști;

La sărutul libertății simți cum că din nou te naști.

Dar tu știi că eră vorba niște prietini să ne vie,

Vesel :

Gata, Pinteo?.. Să bem și noi din cinstita slobozie!..

PINTEA :

Toate-s gata!..

DRAGOȘ : *

Mergi atuncea la părintele și-l chiamă,

Nu cumva chiar azi să uite și să nu ne bage 'n seamă!..

PINTEA :

Chiar acum!.. iese.

DRAGOȘ, singur :

Sunt vremuri nouă și să le ieșim cu plin,

Merită în a lor cinste un pocal să bem de vin!..

După ce pleacă Pinteia, vin oaspeți deputații: Révai, Köpe, Csiri și viceșpanul George Sántha. Ei vin din casă pe terasă. Révai și Csiri au aceleași costume ca și Dragoș, ceilalți sunt în costume civile.

SCENA VI.

Dragoș, Révai, Köpe, Csiri și Sántha.

DRAGOȘ :

Bine ați venit la mine, dragi prietini de idei!..

Ședeți!.. le oferă scaune.

RÉVAI, luând loc, se așează leger :

Servus!.. Dar țărani?..

CSIRI :

Bucurie ce-i pe ei!..

DRAGOȘ :

Gustă și ei fericirea dintr'a libertății cupă.

SÁNTHA :

Ce de veacuri mai trecură lanțul până să se rupă!..

Se așează cu toții la masă.

DRAGOȘ, lui Sántha :

Vii acuma dela Pesta?..

SÁNTHA :

Nu... Viu dela Dobrițin,

Lucrurile merg spre bine. Numai vești de 'nvingeri vin.

DRAGOȘ :

Admirabil se mai luptă polonezul ăla Bem!..

CSIRI :

Când asupra țării tale a căzut amar blestem,
Când aveai o țară mare cu trecut strălucitor
Și-ai pierdut-o, și ești singur prin străini rătăcitor,
E firesc să lupți în contra celor ce-au robii pe-ai tăi.

DRAGOȘ :

Drept e. Adversarii noștri pentru el au fost călăi!
Când își pierde mama pruncul, se mângâie de-un străin.

RÉVAL :

Nobil om!.. A spus chiar Kossuth: „Înainte de a mă
închin“.

DRAGOȘ :

De-acum n'avem nici o teamă de-ale neamțului armate.
Desrobiți, poporul nostru luptă pentru libertate.
Și de câte-ori poporul a luptat pentru pământ,
Pentru libertatea-i scumpă, n'a fost niciodată 'nfrânt!
În acest timp o fată din casă vine și așează o sticlă
mare de vin și pahare, apoi iese.

SÁNTHA :

Tot ce ne îngrijorează e puterea lui*Urban.

DRAGOȘ, toarnă vin în pahare:

O să se predeă, că-i între nicovală și ciocan!..
Între Dunăre și Tisa noi suntem stăpânitori,
În Croația ai noștri au pătruns biruitori.
E atâta 'nsuflețire ca la cincisprezece Marte:
O s'ajungem pân' la Viena... încep să bea.

CSIRI :

Vremea asta nu-i departe

Ca să vadă lumea 'ntreagă, să 'nțeleagă și să știe
Cum Maghiarii pot să prindă ursul viu în vizunie.
E atâta foc în piepturi și atât ceresc avânt,
Că nu-l poate oprî nici chiar trăznetul din cerul sfânt.
Prea a fost fierbinte lava, ce prin versu-i inspirat,
Petófi peste mulțime ca vulcanu-a revărsat.

Ciocnesc și beau.

DRAGOȘ :

Da. Parcă-l aud în piață detunând peste mulțime:
„Glasul patriei te chiamă, sus la luptă, maghiarimel!..“

RÉVAL, către Dragoș:

Tu cu Petófi al nostru ești prietin, mi se pare.

DRAGOȘ :

Și eu l-am purtat pe umeri în triumf prin piața mare.

KÖPE :

Pare că-l aud, un Hermes de lumină vestitor,
Cum știă s'aprindă focul libertății în popor.

SÁNTHA :

Da. Tu ai parcă la tine manifestul.

KÖPE :

Îl aveam,

Și chemarea lui la arme lângă inimă o am!

Beau. Köpe scoate din buzunar chemarea și o cetește:

„A sunat ora supremei
Încercări.

Vin dușmanii, vin dușmanii,
Iată-i răsărind din zări.

Judecata cea din urmă

A sosit,

Dar eu nu mă tem de dânsa
Și nici neamul meu iubit!..

„Sus, voi totii ai țării mele
Dragi copii,

A sunat ora supremei
Datorii.

Din colibe, din palate
Alergați,

Azi Ungaria întreagă
Fie-o mare de soldați!..

„Și tu, Doamne, scut al nostru
În nevoi,

Fii cu cei viteji, cu cei buni,
Fii cu cei bravi, fii cu noi!..

Oțelește pieptul nostru, te rugăm,
Și-al tău fulger îl trimete
Armelor ce le purtăm!..“

Beau.

CSIRI, către Dragoș:

Și Valahii tăi se luptă inimoși la noi în oaste.

DRAGOȘ :

Cine-a pus lui Bonaparte junghiul cel mai crunt în
[coaste?..

Să-i auzi cântând ei singuri în amurg, pe câmp departe,
Ce-au pățit și cum luptat-au în război cu „Bună-parte“.
Când au arme, fiecare parcă este un Cezar.
P'ăștia să-i trimeți să 'nfrunte pe hainul Svetozar!..

În acest timp Pinteia intră cu alte sticle de vin.

Dela cei rămași acasă.

De ALEXANDRU LUPEANU

Iernile negre nu sunt plăcute nici când, căci a-
pasă sufletul, îl strivesc. Norii mohorâți, grei, par oști
de bălauri pântecoși, cari se lasă asupra pământului ca
un blăstăm ceresc. Abia te tragi prin glodul drumului
și prin noroiul vieții.

Nu prea ai vreme să bagi de seamă când trece
ziua. Te scoli, te învârți de două-trei ori în casă, a-
fară, și ceasul vechiu din perete vestește amiaza. Apoi
puțin și e noapte iarăș. Un întunec umed, pe care
îl simți par'că nu numai cu ochii, ci și cu sufletul, cu
inima, cu întreaga ființă. Te cutremuri, când ieși pe prispă.

Iarna de acum însă, când lumea geme sub atâta osândă, e și mai apăsătoare. Satul, sub coasta lui de deal cenușiu, pare o mână de paie într'un potop de tină. Casele sunt pleoștite, pomii de prin grădini înalță ramuri pustii în ceață, de pe cari picură lacrimi lungi, dese, în băltoacele de jos. Cele două biserici din grui sunt pătrunse și ele de apa și frigul văzduhului. Pe turnul uneia o pereche de corbi își tot caută așezământ, mișcând acuși o aripă, acuși alta. Fiind spre sară, cel puțin pe vale, prin mijlocul satului, mai vezi câte-o ființă. Ici colo, se deschide câte-o portiță și apare vre-un moșneag sau vre-o femeie, ducând, de funie, la apă, o vacă cu capul plecat. Ori doi juncani, potoliți și ei de vreme și de hrana săracă. Răsună și câte-o vorbă domoală, înădușită par'că.

— Hai Viroană, hai!

Dela bolțița cu ferestri cât palma a lui Simion, unde altfel nu se găsec de vânzare decât cătrănițe și mai două-trei negoațe mărunte, iese o fetiță învelită toată într'o maramă groasă, veche, și o ia pe sub gard, pe vale în jos, înotând prin tină. În opincuțe are multe cărpe, căci deabiă le trage după sine, dar glodul tot o pătrunde la degete, căci bietecele opinci sunt sparte. Se vede că suferă, sărmana, căci e umedă pe la ochi și aproape scâncește. O mână ș-o ține vârată în sân, între bulendruțe, iar în ceealaltă duce sticla cu târguială: uleu de lampă, de patru bani.

Se grăbește cât poate, căci se face noapte acuși, dar se păzește din greu la lunecușuri, căci de s'ar întâmplă să cadă e vai de lume: se sparge sticla și se varsă uleul și, atunci, Doamne, ar fi rău de tot. Căci i-a dat bine în grijă mamă-sa de-acasă:

— Maricuță, să nu cazi cumva să potopești uleul, c'atunci n'om avea sara lumină o săptămână întreagă, nu mai pot coasă și n-o să ai cămașă nouă pe Crăciun.

Și biata copilă se teme. Mai demult slujba asta cu uleul n-o făcea Maricuța, ci o făcea tat'so sau nen'so, dar ei acum nu-s acasă, ci-s duși la cătane, undeva departe, acolo unde se bat. Dumnezeu știe unde sunt, nu știe nici mamă-sa; nici popa Luca nu știe, nici domnii dela cancelarie, că n'au mai scris nici o carte de când s'au dus.

Marica nu s'ar teme că lunecă și cade cu uleul, căci ea e cuminte și se știe feră de bălți, doar mamă-sa de câte-ori i-a zis că-i copilă mare acum, dar i-e frică de câni. Căci cănele e dobitoc hain, stă după gard și tace, iar când te simte că treci, oricât ai pași de tiptil, odată izbucnește:

— Ham! ham-ham-ham!

Și așa de răstit latră câni, așa de fioros! Ei nu aleg pe copil de omu' mare. Ce au câni cu oamenii? Și mai ales, ce au ei cu copiii oamenilor? Fetele nu se hărăie nici când cu câni și totuș dau și la fete.

Câni răi în sat are Cărciu, Toma de sub biserică și Nistoroaie. Aceia de te prind, tot te sfârtică. Pe mulți i-au și mușcat de picior.

Popa din deal încă are un cățel, mic și negru. Căne bun și de omenie. Āla nici nu latră când te vede, ci dă din coadă și leagănă din cap. Te linge pe mână dacă-l lași. Pe la poarta popii să tot treci.

Ce bine e că Nistoroaie șade în coastă și Cărciu departe! Dacă ar fi să treacă Marica pe acolo, n'ar ajunge acasă cu uleul și ar mai duce și vre-o plăcintă două pe polcuțe. Așa n'a lătrat-o decât cănele lui Crișu, țiganu', dar de ala nu se teme, că-i slab și jigărit:

Pe când a sosit mogândeța de copilă la poarta lor, aproape s'a înserat. Casa unde șed pare că nu are decât pereți, coperișul de paie afumate s'a făcut una cu văzduhul. Șura și cotețul par niște mătăhăli mari, negre, tot un trup, fără cap, fără ochi. Cuțuli, cănele lor, tot un căne de omenie, nu chiar ca al popii, căci la străini dă, s'a adunat colac pe podmol și nu-și ridică capul decât rar, când aude ușa dela tindă și-l ajunge miros de mămliguță caldă.

Ajunsă la ușa, copilița bate tare din picioare să se scuture de glod, apoi intră. În casă e întunec, mai ales prin colțuri și pe sub lăviți. Pe vatră pâlpaie câteva grădele, făcând să joace limbi mari, roșii, sub grindă, pe la icoane. Undeva, întrun colț, pe pat abună-seamă, se aud otrocăeli, șopote de copii, din când în când miorlăit plângător de pisică, răs înfundat și răbufneli. Copiii n'au așormit încă și-și trec vremea cum pot, săracuții de ei, în așteptarea mămligii. O umbră mare se desprinde dela vatră și se apropie de fetița care a intrat.

— Ai sosit, Marica maichii?

— Sosit, mamă. Și n'am făcut nici o plăcintă. Nici nu m'am umplut de tină. Lângă poarta lui nenea Culiță eră să alunec, dar m'am prins de stâlp și n'am căzut. Nu m'a lătrat nici un căne. Și n'am varsat uleul. Āmi coși acum cămașă nouă, mamă?

— Cos, dragă, cos.

Peste puțin, sub o grindă afumată, neagră, într'un piron mare, atărnă lampa, cu flacăra gălbuie, ascuțită. Lumina săracă, pe care o răspândește, umple casa, învâluind toate într'un văl palid, subțire.

Un pat mare, cu pernele până la grindă, cu pături țesute frumos, o masă de brad, câteva lăviți, un alt pat larg, aproape de vatră, icoane bătrâne, oale, vase, într'un cui o căciulă mare și un suman bărbătesc. Acestea din urmă stau ca zugrăvite, ca și când ar fi de lemn boit, nu le-a atins nimeni de multă vreme.

O femeie ca la patruzeci de ani, Catalina, se mișcă prin casă ca o stafie, îngrijind de cină. Pe patul de lângă vatră, cocoloșiți, în țoale, doi copii, mai mici ca Marica, rămân o clipă nemișcați la năvala luminei. Fac ochi mari, negrii, apoi se întorc iarăș cătră perete și dau din picioarele desculțe, cum ar bate notul, vara, în părăul morii. Ion, cel mai mărișor, bate și din mâni, ca și când aerul din casă ar fi o apă nevăzută. Cel mai mic, Minu, Simion, face și el asemenea, dar nu se vād din hainele patului decât două pâlmuțe, cât două labe

de gânsac... sub un colț de perină lucesc blând doi ochi de motan și mai la vale, pe sub trupușorul lui Minu, răsare un căpetel de coadă târcată...

Marica s'a dat lângă vatră, aproape de foc, și-și prăjește mânilor. A pătruns-o frigul umed de afară și, după isprava ce-a făcut, e vrednică de-un pic de căldură dulce. De căzut n'a căzut în noroi, dar hăinuțele ei totuș sunt numai stropi de ciorofleacă. Pe șoldul stâng are o pată cât un ban de hârtie, iar opincile nu se mai cunosc dacă sunt de piele ori din turtă de meal. Cățiva stropi au trecut și de curele și s'au furișat pe sub cămașuță până la genunchii rotunjori. Se iută și dânsa la polcuța înpestrițată de glodul cenușiu și e mulțumită că a scăpat numai cu atâta. Se putea întâmpla, Doamne ferește, și mai rău, să vie acasă toată plăcintită. Ei, și ce se alegea atunci de ulei? Tot e bun Dumnezeu. Și nu-s chiar așa de răi nici câinii oamenilor.

În sfârșit, pe masa de sub lampă aburește mămăliga. Pisioul din pat mișcă din mustațe, apoi zbughește dintre copii și o ține ață la masă. Cuțuli de afară a simțit și el ceva, că se freacă de ușă și latră domol.

Un blid mare de borș așteaptă cu lingurile lângă el. O ridiche albă zâmuește în sare. Cătălina lui Solomon își adună copilașii pe lângă dânsa și se pune la masă, cu Vetuca din brațele măsii, care ș-a supt degetuțele în leagăn până acuma, dar masa tot nu e deplin încungiurată. În frunte, în locu lui tat'so s'a pus acum Ion, în a lui nen'so Minu (abiă se ține drept pe laviță și lingura aproape nu-i încape în gură), apoi Marica, mamă-sa cu Saveta, micuța, dar masa totuș e pustie...

Copiii sorb lacom din borș, apoi pescuiesc prin blid cu lingurile. Se mai încurcă uneori și atunci se amenință unul pe altul, ridicând lingurile deasupra capetelor ca pe niște măciuci mici.

— Mamă, Minu îmi ia bucătura mea!

— Ba bucătura mea, mamă! — întărește Minu.

Marica se uită la frățiorii pricinosi c'un aer bătrânesc. Și cu ochisorii ei albaștri par'că i-ar muștră:

— De ce nu sunteți buni și cumiți ca mine, lel'voastră? Nu vedeți că tata nu-i acasă și n'are cine vă despărți?

Catalina înghite a silă. Mai mult se face, decât mănâncă. Îmbucăturile îi stau în gât. Vetuca, mică și neștiutoare, sugă domol cu ochii la lampă. Tuțulea, pisioul, se tot lingărește pe lângă Minu și uneori îi fură mămăliguța din mână, sare hoțește sub masă și molfaie acolo. Cuțuli latră tot mai nerăbdător afară.

În svezile copiilor, fericiți în nevinovăția lor, neștiutori de durerile lumii, cina se gată, cu toatecă mămăligă mai este. Minu cucue pe colțul mesii, iar motanul îi toarce la ureche. Catalina e tot impietrită pe scaunul ei, cu ochii și cu gândul departe. Marica stă și ea ca o bătrână, cu mânuțele încrucișate în poală. Și dela o vreme întreabă:

— Măicuță dragă, de ce nu mai vine tătutu și nenea din cătane? Catalina tresare, ea și când i-ar fi cetit copila gândul, de care se frământă și dânsa.

— Or veni ei, scumpă. Lasă, grijește Dumnezeu de ei.

Apoi tăcere. Se aude numai torsul lui Tuțulea și picurii de ploaie în fereastră.

Și întreabă iarăș copila:

— De ce sunt cătane pe lume, mamă? De ce?

Mama tace, cu ochii pironiți într'un colț. Nu prea știe nici ea ce să răspundă.

— De ce se bat oamenii, mamă? De ce se bat?

Aceeași tăcere adâncă. Se aude par'că și bătaia alor două inimi, muncite de aceeași întrebare. Una coșlețită de durere, alta fragedă, copilărească, neînțelegătoare, de înger.

...În curând copiii se așază la culcare. Vetuca în leagăn, c'un suris ceresc pe buzuțele cărnose, Ion și Minu în păcel, cu pisioul între dânsii. Marica s'a descolțat de opincile noroioase și stă acum în pat, pe țolul aspru de lână, în genunchi, și se roagă lui Dumnezeu. Se uită spre Răsărit, la icoana lui Domnu Hristos și zice Tatăl nostru, Născătoarea. Apoi: Îngerelul.

Înger îngerelul meu
Roagă-te lui Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine
Și mă nvață să fac bine.
Eu sunt mică,
Fă-mă mare.
Eu sunt slabă,
Fă-mă tare.
În tot locul mă nsotește
Și de rele mă ferește.

Doamne ține pe mama,
Pe tata, pe nenea.
Pe cătane...

Catalina ascultă nemișcată, cu mânilor la ochi. Afară bate vântul, sună ploaia. Se aude foșnet umed, de pomi. Cuțuli, cănele, urlă dureros, prelung.

Jertfa.

*Când, primăvara, soarele s'arată,
I-aduce firea cântece și flori
Și grâu curat, din jertfa ei bogată
Să sature sărmanii muncitori.*

*Dă cântec tăinuitelor izvoare
Și florilor potire cu parfum,
Și codrilor dă tinere vlăstare
Și freamăt să-l întâmpine în drum.*

*Iar tu, când vii, cu ce să-ți ies în cale,
Al visurilor mele soare drag?
Ce jertfă poate-aduce slavei tale
Din lumea lui un suflet de pribeag?*

*Ecoul, care s'a resfrânt într'ânsul
Din gemetele celor mulți și buni?
Văpaia care tremură în plânsul
Din doina credincioșilor străbuni?*

*Duioasă 'ntinde mâinile spre mine
Și binecuvintează-al meu cuvânt,
Să simt căldura 'n val de foc cum vine
Pe strunele ce poartă al meu cânt!*

*Ca jertfele naturei cătră soare
Spre tine să se 'nnalțe luminos
Toți cari au plâns uitați în așteptare,
Să simtă al căldurii lui prinos.*

*Iar eu, văzând pe gura-ți fermecată
Al zâmbetului dulce răsărit,
S'adorm, să mor cu inima 'mpăcată
Că jertfa, jertfa sfântă ai primit!*

I. U. SORICU

PARISUL ACUM...

Parisul acuma-i o carte închisă
Nu-i nimeni la pândă sub vechile-arcade,
Nu-i nimeni în parcuri, pe poduri nu-i nimeni
Și nici o lumină pe ape nu cade...

Începe un clopot prelung și răsună...
Din clopot în clopot chemarea pătrunde,
Și 'n unde, sub bolțile vechilor poduri,
Profunde acorduri ecoul răspunde.

Se țese deasupra Parisului, plasă
De sunete grele și 'n valuri s'așterne,
Văzduhu-i un fluviu de-aramă sonoră
Ce curge de-asupra Cetății-Eterne.

...Și zgomotul face. E liniște iarăș...
Ce buze de ghiață în noapte sărută?
— Alunecă Sena sub vechile poduri
Tăcută și neagră în noaptea tăcută!

Victor Eftimiu.

ÎN ZILE DE DUMINECĂ

G. N. T. VARONE

Zilele acestea s'a împlinit un an de atunci.

În fiecare Duminecă mă duceam la catedrala catolică. Acolo am văzut o femeie tânără și frumoasă. Eră în doliu. Întâmplarea a făcut să fiu aproape totdeauna de dânsa. Eră o femeie de vre-o 30 de ani.

Ce tristă eră!

Avea figura făcută par'că pentru melancolie. Și ce înfățișare distinsă avea! Privirea noastră s'a întâlnit de multe ori. În biserică ședeă în genunchi și cetea rugăciuni.

Eră una din acele femei frumoase, pe care nu le întâlnești de două ori în viață.

Nu știam cine este, unde șade și nici cum o chiamă.

Nu vi s'a întâmplat și dv. să întâlniți, să vedeți pe stradă, la teatru sau aiurea, o femeie pe care să n'o cunoașteți, n'ați mai văzut-o niciodată și totuș să vă impresioneze și să vă placă? N'ați întors capul după ea s'o mai priviți încă odată? N'ați stat pe loc s'o admirați? N'ați fost niciodată obsedați de chipul unei femei frumoase, pe care n'ați văzut-o poate decât o singură dată?

În celelalte zile n'o vedeam. De multe ori mă gândeam la dânsa, la necunoscuta mea simpatie. Și așteptam cu nerăbdare să vie Duminecă.

Când o vedeam că intră în biserică și venea spre mine, inima-mi bătea cu putere și tresăream de bucurie. De ce? O iubeam poate.

Eră măritată? Eră văduvă? Nu știam nimic.

O salutam. Îmi răspundeă. Și asta mă bucură. Îmi da speranțe.

Într'o Duminecă m'am hotărât s'o urmăresc. După ce s'a terminat serviciul religios, a plecat. Eră lume mai multă ca de obicei. N'am izbutit. A dispărut.

N'am mai văzut-o două luni.

Mă duceam regulat la biserică. Eram trist. De ce? Îmi părea rău că n'o mai vedeam? Poate.

Pe la sfârșitul lui Octomvrie — într'o Duminecă — mă plimbam pe jos la șosea.

Decorul trist al toamnei ne predispuie la melancolie. Anotimpurile au mare influință asupra noastră: Ne înveselesc și ne întristează.

Pe alee se așterneau frunze moarte, par'c'ar fi fost ruginite. Se desprindeau de pe ramuri una câte una și se risipeau ca și iluziile noastre...

Urmăream cu priviri discrete siluetele unor îndrăgostiți ce se vedeau între copacii ce păreau pudrați cu aurul razelor de soare, cari se stângeau în zare.

În urma mea venea cineva.

Pe lângă mine a trecut necunoscuta mea simpatie, pe care n'o mai văzusem demult. În apropierea noastră nu eră nimeni. I-a căzut, sau a lăsat să-i cadă,

geanta. I-am ridicat-o, am intrat în vorbă cu dânsa și am devenit prietini. O întrebai după cine poartă doliu. Ea a oftat și-a zis:

— E o poveste tristă și banală.

Am rugat-o să mi-o spună, apoi continuă:

— Sunt cinci ani de atunci. Stam împreună cu sora mea. Dânsa e mai mare ca mine. E măritată și are un băiat. Nepotul meu urmă atunci la liceu. Eră în clasa VI-a. El aveă un bun prietin: Un coleg burșier, care eră orfan, — un școlar silitor și cuminte. Mi l-a prezentat și mie.

Ce băiat frumos și inteligent eră!

Duminecile și vacanțele le petreceă la noi. Totdeauna aveă pentru mine o deosebită atențiune.

În casa noastră venea și un oficer. Acesta m'a cerut în căsătorie. M'am logodit cu el.

Într'o Duminecă logodnicul meu n'a venit la noi. Mi-a spus că e de serviciu la casarmă. Toți ai casei au plecat. Am rămas acasă singură. A venit și prietinel nepotului meu. Am stat de vorbă cu el. Știă că sunt logodită. Mi-a căzut în genunchi. Mi-a sărutat mânil, picioarele și marginea rochiei. Și m'a rugat cu lacrimi în ochi să nu mă mărit și să-l aștept pe el.

Am mângăiat pe acest nefericit copil sentimental, care mă iubeă și sufereă pentru mine. I-am explicat că e prea mic, e prea tânăr și că trebuie să învețe și să muncească multă vreme, până când își va face o situație socială bună. De geaba.

A insistat. M'a înduioșat cu lacrimile și cu rugămintile lui. Și ca să scap de el, i-am promis că-l voi u așteptă. Ce mulțumit se arătă!

Timpul treceă.

Logodnicul meu veneă aproape în fiecare zi la noi. Se făceau pregătirile de nuntă. Băiatul a aflat ziua când eră să ne ducem la oficerul stării civile.

Într'o Miercuri, după prânz, el a venit la noi. Eră acasă numai servitoarea. S'a dus în camera mea de culcare și s'a otrăvit. Servitoarea nu știă nimic. Îl credeă plecat.

Eu eram în oraș. Pe drum am văzut pe logodnicul meu la braț c'o femeie. Credeam că mă nșel. L-am urmărit. Eră el. Au intrat într'un hotel.

Ce decepție! Și câtă durere sufletească am simțit atunci!

Am venit acasă și-am găsit pe „mon mari“, — cum ziceă el, — culcat în patul meu. M'am mirat. M'am apropiat de el. Credeam că e bolnav și poate că doarme. Voiam să-l deștept. Eră mort. Am țipat. A venit servitoarea. Am înștiințat autoritățile. I s'a făcut perchițiție. Într'un buzunar s'a găsit portretul meu. Cauza sinuciderii eră înțeleasă.

A doua zi, — eră Joi, — trebuia să mă cunun cu logodnicul meu. Am renunțat pentru totdeauna la căsătorie.

De atunci am rămas și sunt ca și văduvă. De atunci și după el port doliu. El m'a iubit, nu e așa? N'aș fi crezut niciodată că mă iubește atât de mult și că nu puteă să trăiască fără mine.“

A început să plângă. Plângeă și suspină. Sufereă, nu simulă. Înțelegeam și-i respectam durerea. Sufeream și eu cu ea.

Se aprindeă lumina electrică. Am traversat șoseaua. Globurile electrice înșirate și suspendate dealungul și în mijlocul șoselei, păreau un șir de mărgele albe.

Ne-am întors în oraș. Pe strade eră lume, zgomot și lumină.

A chemat un birjar. La despărțire am rugat-o să-mi spue cum o chiamă. N'a voit. Am insistat zădărnice. Mi-a spus:

— Măne plec în străinătate. Poate n'am să mă întorc niciodată în țară. La ce bun să știi de soarta unui suflet amărât? Uită-mă. Adio.

A plecat. Am rămas uluit pe stradă multă vreme. N'am mai văzut-o de atunci.

Cine va fi fost această femeie frumoasă, elegantă și atât de sentimentală? Voi mai vedeă-o vreodată? Cine știe!

EDITURA „LIBRĂRIEI Dr. S. BORNEMISA“

CETIȚI TOȚI:

<i>I. Agărbiceanu</i> : Schițe și povestiri	2—
<i>A. Ciura</i> : Amintiri, schițe și nuvele	1-60
<i>Gh. Stoica</i> : Alte vremuri, schițe și nuvele	2—
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	2—
<i>L. Rebreanu</i> : Frământări, nuvele	1-50
<i>S. Bornemisa</i> : Almanahul scriitorilor dela noi	1-60
<i>I. Dragoslav</i> : Volintirii, schițe și povestiri	1-80
<i>A. Fogazzaro</i> : Misterul poetului, roman	1-80
<i>St. Lăzar</i> : Floarea Betuliei, roman	1-80
<i>A. France</i> : Crima lui Sylvestre Bonnard, rom.	1-80
<i>G. Biedenkapp</i> : Ce povestesc eu copilului meu	0-80
<i>S. Lagerlöf</i> : Marama Sântei Veronica	0-60
<i>A. Hamat</i> : Noua lege militară	2—
<i>E. Borcia</i> : Versuri flusturate	0-60
<i>H. P. Petrescu</i> : Văduvoara și alte 6 monoloage	1—
<i>V. Stoica</i> : Scrisori, piesă trad.	0-30
<i>E. Suciu</i> : Țiganul în căruță, dialog	0-30
<i>E. Suciu</i> : Sara pe uliță, tablou	0-20
<i>G. Todică</i> : Zări din univers	0-30
* * Bălăior și Tămăița, povești	0-50
<i>I. Dragoslav</i> : Volintirii, povestire	0-30
<i>I. Dragoslav</i> : Împăratul Rogojină, poveste	0-30
<i>I. Dragoslav</i> : Codreanu, povestire	0-30
<i>I. Dragoslav</i> : Povești de sărbători	0-30
<i>I. Putici</i> : Sticla din urmă, comedie trad.	0-30
<i>S. Bornemisa</i> : Cele mai frumoase, poezii pop.	0-60
<i>S. Bornemisa</i> : Musca, Nasul, Intăia scrisoare de dragoste. Trei monoloage trad.	0-50

Pentru porto să se trimită deosebit 10 - 30 fl.

A se cere dela:

„LIBRĂRIA Dr. S. BORNEMISA“ în ORĂȘTIE (Szászváros).